

Umetniška gimnazija – glasbena smer

Modul C: jazz – zabavna glasba

Učni načrt

JAZZ POZAVNA

OBVEZNI PREDMET

420 ur

Učni načrt
JAZZ POZAVNA
Obvezni predmet (420 ur)

Učni načrt je pripravil:
Vid Žgajner, bakk. art.

Vodja in koordinator predmetnih skupin za jazz trobento, jazz pozavno in jazz bobne:
Zdravko Hribar, prof.
Vodja področne skupine za glasbeno šolstvo:
dr. Dimitrij Beuermann, Zavod RS za šolstvo

Vsebinsko prenovu srednjega glasbenega šolstva je pripravila in izvedla Nacionalna komisija za glasbeno šolstvo v mandatu 2011-2015.

Recenzenta:
Igor Matkovič, mag. art., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana
Dejan Prešiček, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo
Za ministrstvo: **dr. Jernej Pikalo**
Za zavod: **mag. Gregor Mohorčič**

Uredili: **izr. prof. mag. Ivan Florjanc, Marija Gregorc, prof.**, in **mag. Tomaž Faganel**
Jezikovni pregled: **Mira Turk Škraba**

Objava na spletnem naslovu:
http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/srednjesolsko_izobrazevanje/srednjesolski_izobrazevalni_programi/

Prva izdaja
Ljubljana 2013

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:780.646.2(0.034.2)

ŽGAJNER, Vid, glasbenik

Učni načrt. Jazz pozavna [Elektronski vir] : obvezni predmet : 420 ur / [pripravil Vid Žgajner]. - 1. izd. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2013. - (Umetniška gimnazija - glasbena smer. Modul C, Jazz - zabavna glasba)

ISBN 978-961-03-0192-9 (pdf, Zavod RS za šolstvo)

1. Gl. stv. nasl.
271421696

Učni načrt sloni na domači in tuji literaturi in najnovejši pedagoški doktrini in praksi na področju inštrumentalne pouka jazz pozavne.

Učni načrt je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 161. seji 19. decembra 2013.

VSEBINA

1	OPREDELITEV PREDMETA	4
2	SPLOŠNI CILJI	4
3	OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE	5
4	STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA	10
5	DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	11
5.1	Preverjanje in ocenjevanje znanja	13
5.2	Medpredmetne povezave	13
6	MATERIALNI POGOJI	14
7	ZNANJA IZVAJALCEV	14

1 OPREDELITEV PREDMETA

Predmet jazz pozavna je strokovni predmet v programu umetniške gimnazije, modul C: jazz – zabavna glasba. Pouk predmeta poteka v vseh letnikih programa v skupnem obsegu 420 ur. Pozavna je skoraj nepogrešljivo glasbilo pri izvajanju vseh oblik jazzovske glasbe. Zelo pomembno vlogo ima tako v literaturi za veliki jazzovski orkester (*big band*), kot tudi pri manjših jazzovskih zasedbah. V zgodovini glasbe je imela pozavna pomembno vlogo pri razvoju in oblikovanju jazzovskih zasedb.

Na ravni srednjega izobraževanja skupaj z drugimi strokovnimi predmeti vzgaja in izobražuje glasbene talente, jim omogoča pridobitev temeljnih glasbenih znanj ter nadgradnjo njihovega praktičnega in teoretičnega znanja. Pri predmetu jazz pozavna dijaki* razširjajo estetska, intelektualna, čustvena in domišljajska obzorja ter razvijajo kritično-analitični odnos do glasbe. Pri tem si oblikujejo odnos do glasbe od začetne stopnje branja notnega zapisa do končnega poustvarjalnega dogodka ter lastne improvizacije. Študij pozavne navaja dijake na samostojno delo in iskanje ustreznih rešitev v okviru tehnično-muzikalnih zahtev. Pri tem dijaki oblikujejo svoj glasbeno-predstavni svet in spoznavajo proces glasbenega ustvarjanja in poustvarjanja. Pripravljajo se za doseganje kakovostne izvedbe glasbenih del, estetsko razvijajo lastno improvizacijo in dolgoročno tudi svoj glasbeni izraz. Dijaki usvojijo tudi tehnične sposobnosti za poustvarjanje glasbenih del, ki so pisana bodisi za večje orkestre, *big bande*, ali za različne oblike manjših zasedb.

Pouk predmeta jazz pozavna je tako mnogo več kot le urjenje veččin. Neposredno vpliva na razvoj mlade osebnosti in jo umešča v prostor in čas.

2 SPLOŠNI CILJI

Dijaki pri predmetu jazz pozavna:

- usvajajo izvajalsko tehniko in izrazne značilnosti pozavne;
- se seznanjajo z dosežki jazzovske ustvarjalnosti;
- razvijajo svojo nadarjenost in muzikalno usposobljenost;
- razvijajo svoje ustvarjalne sposobnosti;
- odkrivajo, razvijajo in poglobljajo glasbene sposobnosti in predznanje;
- usvajajo intonacijo in ritem, spremljajo zvočna gibanja in spremljajo notni zapis;

* V tem učnem načrtu uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, veljajo za oba spola (dijak za *dijaka* in *dijakinjo*, učitelj za *učitelja* in *učiteljico*).

- razumejo in z uporabo usvojijo zakonitosti glasbene teorije;
- pomnijo ritmične vzorce, zavedajo se pomena glasbenih fraz;
- ob sistematični vadbi razvijajo delovne navade in odnos do dela;
- skupaj z učiteljem usmerjajo in razvijajo svoj učni proces;
- spremljajo in presojujejo uspešnost učnega procesa;
- razvijajo odgovornost za svoje znanje;
- osveščajo in razvijajo svojo usposobljenost načrtovanja učenja;
- vključujejo čustvovanje v sistem pomnjenja;
- na nastopih predstavljajo dosežke glasbene ustvarjalnosti;
- dosegajo znanja za nadaljevanje študija in se vključujejo v orkestre in komorne skupine;
- se navajajo na estetsko doživljanje in razvijajo glasbeni okus;
- poznajo, razumejo in uporabljajo strokovne izraze v tujih jezikih;
- pridobivajo podatke iz različnih virov;
- se navajajo na socialnost in odnosnost pri komorni igri, v orkestru, v zboru in pri projektne delu;
- razvijajo vzajemnost in se prilagajajo za enakopravno sodelovanje;
- aktivno sodelujejo pri ustvarjalnih projektih in si pridobivajo samoiniciativnost in podjetnost;
- se vključujejo v domača in mednarodna šolska partnerstva;
- se udeležujejo domačih in mednarodnih tečajev in seminarjev;
- spoznavajo in izvajajo glasbena dela slovenskih skladateljev;
- razvijajo zavest o pomenu ohranjanja narodove samobitnosti;
- spoznavajo enakost in različnost slovenske in evropske glasbene dediščine;
- se sporazumevajo v slovenščini.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Cilji in vsebine so urejeni po tematskih sklopih.

3.1.1 Tehnične prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
Dijaki: <ul style="list-style-type: none"> – se soočajo s postavljanjem oz. z utrjevanjem zdravih temeljev igranja, pri čemer so v ospredju visoke zahteve, ki jih postavlja poklicna glasbena praksa; 	<ul style="list-style-type: none"> – Drža glasbila, dihanje, nastavek, pihanje v pozavno – Vaje za ureditev emisije tona in atake

<ul style="list-style-type: none"> – obravnavajo temeljne prvine tehnike igranja, ki so pogoj za nadaljnje napredovanje, tako v tehničnem kot tudi v muzikalnem smislu; – spoznavajo temeljne prvine igranja na pozavni (v predlaganih vsebinah in literaturi naj bi razvijali prav te prvine); – razvijajo fleksibilnost in načine urjenja te prvine. 	<p>(nastopa začetka tona) v srednjem registru od velikega F do f¹</p> <ul style="list-style-type: none"> – Širjenje tonskega obsega navzgor in navzdol tudi s pomočjo <i>bendov</i> (prevojev) in pedalnih tonov – Lestvice in razloženi trozvoki in četverozvoki čez dve oktavi v zmernem tempu – Vaje za preprihanje alikvotnih tonov, <i>stacato</i>, <i>legato</i> <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – R. Mueller, Technical Studies for Trombone, zv. 1 – G. Kopprasch, 60 Selected Studies for Trombone, zv. 1 – M. Schlossberg, Daily Drills and Technical Studies for Trombone – Lieby, Rochut for Two – J. Rochut, Melodious Etudes for Trombone, zv.1
---	--

3.1.2 Etude in transkripcije	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – igrajo etude, ki so primerne njihovim sposobnostim in znanju, zato je izbor etud samo smernica in ne pravilo oz. zahteva; – z igranjem etud in transkripcij se uvajajo v slogovno raznovrsten program (<i>swing</i>, <i>dixieland</i>, <i>bebop</i>, <i>latino</i>, <i>pop</i>, <i>fusion</i>, <i>modal</i>); – se ob etudah soočajo z jazzovskim fraziranjem, ki je ključno za nadaljnji razvoj; – kot dodatek k jazzovskim vsebinam vadijo tudi klasične etude, da izboljšujejo tehniko; – poslušajo in analizirajo razne izvedbe za program izbranih preprostejših skladb; – transkribirajo harmonske strukture in fraze preprostejših skladb <i>in sol</i> ter jih izvajajo. 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. Snidero, Easy Jazz Conception for Trombone – B. Mintzer, 15 Easy Jazz, Blues and Funk Etudes, Bass Clef – C. Jerry, Patterns for Jazz, Bass Clef – D. Berger, Contemporary Jazz Studies – Trombone, 1 – M. Nightingale, 20 Jazz Etudes – M. Nightingale, Multiplicity – J. J. Johnson, Exercises and Etudes for the Jazz Instrumentalist – Bass Clef – B. Mc Chesney, Doodle Studies and Etudes

3.1.3 Skladbe	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se uvajajo v slogovno raznovrsten program (<i>swing</i>, <i>dixieland</i>, <i>bebop</i>, <i>latino</i>, <i>pop</i>, <i>fusion</i>, <i>modal</i>) s poudarkom na preprostih oblikah – <i>blues</i> in <i>rhythm changes</i>; – utrjujejo občutek za obliko skladb; – harmonsko analizirajo preproste skladbe. 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. Aebersold, Play-A-Long, zv. 1–110 – The Real Book, 557 Jazz Standards Swing to Bop – The New Real Book, zv. 1, 2, 3

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.2.1 Tehnične prvine	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nadgrajujejo pridobljena znanja; 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – R. Mueller, Technical Studies for Trombone,

<ul style="list-style-type: none"> – širijo svoje tehnične in muzikalne zmogljivosti; – si organizirajo urnik in sistem vsakodnevnega urjenja prvin; – uporabljajo različno literaturo melodičnega in tehničnega značaja; – širijo tonski in dinamični obseg; – razvijajo in povečujejo fleksibilnost; – vse tehnične vaje vadijo po celotnem obsegu glasbila; – spoznavajo različne jazzovske artikulacije in tehnike igranja, kot so jezik <i>doodl</i>, vaje z notami <i>doit</i>, vadenje not <i>shake</i> s pomočjo roke, brade oz. jezika. 	<p>zv. 1–2</p> <ul style="list-style-type: none"> – G. Kopprasch, 60 Selected Studies for Trombone, 1 – M. Schlossberg, Daily Drills and Technical Studies for Trombone – A. Lieby, Rochut for Two – J. Rochut, Melodious Etudes for Trombone, 1, 2
---	---

3.2.2 Etude in transkripcije

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izvajajo težje etude, ob katerih urijo svoje tehnične sposobnosti in jazzovsko fraziranje; – v vseh tonalitetah vadijo durove in molove kadence – najprej s spremljavo in potem brez nje; – igrajo kadence, ki že vsebujejo »tenžne«; – izvajajo transkripcije, ki so primerne njihovim tehničnim sposobnostim; – obravnavajo lestvične strukture; poleg durovih in molovih tudi celotonske in zmanjšane v kombinaciji z vajo improvizacijskih vzorcev (<i>patterns</i>); – naredijo v letniku najmanj tri transkripcije <i>sol</i> različnih slogov, s transkripcijami harmonsko-ritmične strukture; – igrajo <i>a vista</i>. 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. Snidero, Easy Jazz Conception for Trombone – B. Mintzer, 12 Medium-Easy Jazz, Blues and Funk Etudes, Bass Clef – J. Cocker, Patterns for Jazz, Bass Clef – B. David, Contemporary Jazz Studies – Trombone, zv. 2 – M. Nightingale, 20 Jazz Etudes – M. Nightingale, Multiplicity – J. J. Johnson, Exercises and Etudes for the Jazz Instrumentalist – Bass Clef – B. Mc Chesney, Doodle Studies and Etudes
---	---

3.2.3 Skladbe

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – igrajo skladbe s preprostimi akordičnimi strukturami oz. kadencami; – z lestvičnimi in akordičnimi motivi utrjujejo harmonično strukturo skladb; – razvijajo motivično improvizacijo; – v repertoar uvajajo skladbe latinskoameriških ritmov (<i>samba</i>, <i>bossa nova</i>); – improvizirajo prek preprostih durovih in molovih kadenc, z melodičnimi in ritmičnimi variacijami najprej obvezno brez <i>playbacka</i>, kasneje z njim; – nadgrajujejo bluesovske improvizacije skozi blues skladbe z razširjeno harmonsko strukturo in jih prirejajo nekaterim skladbam zunaj bluesovske oblike (npr. Blues for Alice – Confirmation); – analizirajo skladbe oblike <i>rhythm changes</i> in njihove priredbe na skladbe sorodnih oblik. 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. Aebersold, Play-A-Long's, zv. 1–110 – The Real Book, 557 Jazz Standards Swing to Bop – The New Real Book, zv. 1, 2, 3 <p>Priporočene skladbe <i>rhythm changes</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – C. Parker, Antropology – C. Parker, Moose the Mooche – M. Davis, Oleo
--	---

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.3.1 Tehnične in muzikalne prvine	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nadgrajujejo pridobljena znanja; – razvijajo tehnične prvine (fleksibilnost, <i>legato</i>, <i>non legato</i>, artikulacija); – razvijajo čisto intonacijo v obsegu dveh in pol oktav; – razvijajo svojo muzikalnost, zmogljivost in zanesljivost; – estetsko ocenjujejo svoje izvajanje; – nadgrajujejo tehnično obvladovanje glasbila za igranje hitrejših tempov, skladb z večjim obsegom in balad z izjemno dolgimi melodičnimi loki. 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – R. Mueller, Technical Studies for Trombone, zv. 2–3 – G. Koppasch, 60 Selected Studies for Trombone, 1–2 – M. Schlossberg, Daily Drills and Technical Studies for Trombone – A. Lieby, Rochut for Two – J. Rochut, Melodious Etudes for Trombone, 2–3
3.3.2 Etude in transkripcije	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – igrajo vaje lestvičnih struktur od durovih, molovih, bluesovskih, modalnih, preko celotonskih, kromatičnih in alternativnih; – širijo harmonsko strukturo improvizacije do nonakorda, undecimakorda in terdecinakorda; – tudi v tem letniku transkribirajo najmanj tri skladbe in sole različnih glasbenih stilov; – poleg not transkribirajo tudi harmonski potek in obliko skladbe. 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. Snidero, Easy Jazz Conception for Trombone – B. Mintzer, 14 Jazz and Funk Etudes, Bass Clef – J. Coker, Patterns for Jazz , Bass Clef – D. Berger, Contemporary Jazz Studies - Trombone zv. 3 – M. Nightingale, 20 Jazz Etudes – M. Nightingale, Multiplicity – J.J. Johnson, Exercises and Etudes For The Jazz Instrumentalist – Bass Clef – B. McChesney, Doodle Studies and Etudes – J. Aabersold, A New Approach zv. 6, 7, 8, 12, 16 – The Fake Book The Real Book 557 Jazz Standards Swing to Bop
3.3.3 Skladbe	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – igrajo izbrane skladbe, ki deloma temeljijo na alternativnih akordih, saj se morajo dijaki čim prej seznaniti z njihovimi zakonitostmi, kot tudi z drugimi slogovnimi posebnostmi bebopa. Za ta namen priporočamo skladbe, ki imajo v sami melodiji alterirane težnje; – igrajo skladbe s poudarkom na molskem <i>bluesu</i> in uvajanju modalnega repertoarja (npr. Maiden Voyage, First light, Cantaloupe Island); – v improvizaciji razširjajo svoje zamisli s pomočjo harmonske nadgradnje in ritmičnih zamikov; s tem v zvezi je treba pojasniti pojme fraziranja <i>behind the beat</i>, <i>laid back</i> in <i>on top of the beat</i>; – zavestno vadijo improvizirane linije 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. Aabersold, Play-A-Long's, Vol. 1–110 – The Real Book, 557 Jazz Standards Swing to Bop – The New Real Book, zv. 1, 2, 3 – The Fake Book

<p>osminskega, triolskega, <i>double time</i> in <i>half time</i> ritmičnega toka, priredbo ene in iste, najboljše dijakove lastne glasbene zamisli na različne harmonske strukture;</p> <ul style="list-style-type: none"> – dajajo poudarek svoji glasbeni zamisli v nasprotju z neprepričljivim navajanjem obrabljenih glasbenih klišejev; – razvijajo tok improvizacije prek daljšega glasbenega loka s poudarkom na kompaktnosti; za ta namen je treba pojasniti pojem <i>spacing</i> (dramaturgija sola); – pri branju <i>a vista</i> posvetijo največ pozornosti <i>timingu</i> (ritmu) in fraziranju. 	
--	--

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.4.1 Tehnične in muzikalne prvine	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – razvijajo in vzdržujejo psihofizično kondicijo, tehnično in muzikalno raven; – izpopolnjujejo tehnične prvine, povečujejo tonski obseg; – razvijajo hitrost, prožnost in dinamično zmogljivost; – skrbijo za zanesljivost in zbranost; – obvladujejo zahtevnejši tonski in izrazni razpon na glasbilu. 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – R. Mueller, Technical Studies for Trombone, zv. 2–3 – G. Kopprasch, 60 Selected Studies for Trombone, Book 1–2 – M. Schlossberg, Daily Drills and Technical Studies for Trombone – A. Lieby, Rochut for Two – J. Rochut, Melodious Etudes for Trombone, Book 2–3

3.4.2 Etude in transkripcije	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – transkribirajo skladbe, ki jih vzporedno pripravljajo tudi za zaključni nastop; – transkribirajo skladbe v celoti. Poleg not napišejo tudi fraziranje; – pri transkripciji napišejo in analizirajo tudi harmonsko strukturo ter obliko skladbe; – igrajo <i>a vista</i> s poudarkom na interpretaciji, fraziranju in <i>timingu</i>, najmanj dve transkripciji kompletnih skladb za manjše zasedbe (kvartet, kvintet, sekstet) in izvajanje najmanj treh transkribiranih solov različnih slogov. 	<ul style="list-style-type: none"> – J. Snidero, Easy Jazz Conception for Trombone – J. Coker, Patterns for Jazz, Bass Clef – D. Berger, Contemporary Jazz Studies – Trombone, zv. 4 – M. Nightingale, 20 Jazz Etudes – M. Nightingale, Multiplicity – J. J. Johnson, Exercises and Etudes for the Jazz Instrumentalist – Bass Clef – B. Mc Chesney, Doodle Studies and Etudes <p>Transkripcije naj bodo kot dodatek pri oblikovanju osebnega sloga.</p>

3.4.3 Skladbe	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izpopolnjujejo in nadgrajujejo vse doslej obravnavane glasbene prvine s poudarkom na ritmu in slogovni doslednosti; – aplicirajo alterirane, zmanjšane in celotonske lestvice na modalne skladbe; – pri modalnih skladbah obdelujejo improvizacijski pristop <i>out-going</i>, pozneje pa ga uporabljajo tudi pri drugih harmonskih strukturah; 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. Aebersold, Play-A-Long's, Vol. 1–110 – The Real Book, 557 Jazz Standards Swing to Bop – The New Real Book, zv. 1, 2, 3 – The Fake Book

<ul style="list-style-type: none"> – izpopolnjujejo umetniško zrelost; – dajejo poudarek izboljšanju osebnega sloga in vseh obravnavanih slogovnih področij, seveda ob upoštevanju estetskih meril; – že samostojno izbirajo program, ki mora vsako polletje vsebovati vsaj po eno skladbo vsake izmed poglobitvenih slogovnih smeri (<i>dixieland, swing, bebop, latino, balada, fusion, pop, modal</i>). 	
---	--

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja so določeni z obvladovanjem posameznih sklopov predpisanih vsebin in izkazujejo pričakovano stopnjo obvladovanja glasbila in muziciranja, kar se izraža na področjih tehnike in obvladovanja glasbila, muzikalnosti in izraznosti, natančnosti in zanesljivosti, vzdržljivosti in koncentracije ter težavnosti izvajanega programa.

Minimalni standardi znanja so operacionalizirani cilji (količina in kakovost znanja, spretnosti in veščin), ki naj bi jih dijak dosegel in izkazal za pozitivno oceno (zadostno) in so tista kakovost in količina znanja, spretnosti in veščin, ki sta nujni za nadaljnje učenje in razvoj pri določenem predmetu. So mejna kategorija obvladovanja glasbila, pri kateri sta tehnika in izraznost muziciranja omejeni in je mogoče ugotoviti težave v doseganju kakovostnega tona oz. zvoka. Kljub temu da se pojavljajo napake v notah, ritmu in slogu ter je mnogo v partituri predpisanih glasbenih oznak spregledanih ali ne popolnoma pravilno izvedenih, da sta omejeni interpretacija in muzikalna izvedba ter je morda malo lažji tudi sam glasbeni program, pa dijakova duševna in telesna vzdržljivost še vedno izkazuje sprejemljivo izvedbo celotnega programa, zahtevano ustrezno razvito tehniko ter še sprejemljivo razumevanje in izvajanje glasbe.

Minimalni standardi znanja so izraženi v izpitnih vsebinah po posameznih letnikih.

V vseh letnikih dijaki vsaj eno skladbo izvajajo na pamet.

1. letnik – letni izpit:

- jazzovska etuda, npr. J. Snidero ali B. Minzer, izbor iz poglavja 3.1.2;
- vaja iz knjige J. Cokerja *Patterns for Jazz*, v vseh postopih, od male sekunde do vključno kvarte, izbor iz poglavja 3.1.2;
- izvajanje formalno preproste skladbe s transkribiranim solom s spremljavo tria oz. s posneto spremljavo, izbor iz poglavja 3.1.3;
- izvajanje skladbe *blues* oz. *rhythm changes* z lastno improvizacijo v F/Bb-duru s

spremljavo tria oz. posnete spremljave, izbor iz poglavja 3.1.3.

2. letnik – letni izpit:

- jazzovska etuda J. Snidero, *Intermediate Jazz Conception*, izbor iz poglavja 3.2.2;
- vaja J. Cooker, *Patterns for Jazz*, v vseh postopkih, od male sekunde do vključno kvarte (obvezno na pamet);
- skladba *rhythm changes* oz. bluesovska skladba z dijakovo improvizacijo s spremljavo tria oz. s posneto spremljavo (obvezno na pamet), izbor iz poglavja 3.2.3;
- transkripcija teme in sola znane izvedbe jazzovskega standarda (obvezno na pamet), izbor iz poglavja 3.2.2.;
- *latino* skladba (*samba, bossa nova*) z lastno improvizacijo (obvezno na pamet), izbor iz poglavja 3.2.3.

3. letnik – letni izpit:

- jazzovska etuda J. Snidero, *Jazz Conception*, izbor iz poglavja 3.3.2;
- transkripcija jazzovskega standarda. Vsebovati mora temo in solo. Transkripcija mora biti slogovno dodelana in obvezno izvajana na pamet. Izbor iz poglavja 3.3.2;
- jazzovska balada s spremljavo tria oz. posnete spremljave, izbor iz poglavja 3.3.3;
- jazzovski standard hitrejšega tempa (četrtinka hitreje od 250 bpm) s spremljavo tria oz. posnete spremljave, izbor iz poglavja 3.3.3;
- modalna skladba s spremljavo tria oz. s posneto spremljavo, izbor iz poglavja 3.3.3;
- bluesovska skladba oz. *rhythm changes* s spremljavo tria oz. s posneto spremljavo, izbor iz poglavja 3.3.3.

Vse skladbe dijaki izvajajo na pamet in morajo vsebovati njihovo lastno improvizacijo.

4. letnik – letni izpit:

- nastop z ansamblom, šest karakterno različnih skladb: *medium swing, fast swing, balada, latino* ritem, *blues* in skladba s svobodno izbiro ritma (nepravilni ritem, *fusion, funk*);
- tehnični del: jazzovska etuda, transkripcija.

Dijak, ki opravlja maturo iz izbirnega predmeta glasba, ne opravlja letnega izpita; predmet konča v četrtem letniku z razredno oceno.

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Pouk glasbe z dejavnostmi in vsebinami prispeva k splošnemu in glasbenemu razvoju dijakov ter razvija zmožnosti vseživljenjskega učenja. Učenje in poučevanje glasbe bo uspešno, če bo celostno, dejavno in ustvarjalno. Tak pristop spodbuja in omogoča doseganje splošnih in procesno-operativnih glasbenih ciljev na čustvenem, socialnem, gibalnem in spoznavnem

razvojnem področju.

Učni načrt nadgrajuje poznavanje glasbe, ki ga v praksi lahko udejanjimo s skrbno in gospodarno načrtovanimi in izpeljanimi učnimi urami. Učitelj avtonomno oblikuje posamezne učne sklope, tako da smiselno povezuje posamezne glasbene dejavnosti z operativno-procesnimi razvojnimi cilji in vsebinami. Zaporedje in globino vsebin ter metode in oblike dela učitelj prilagaja glede na potrebe, zmožnosti in pričakovanja dijakov.

Zaradi individualnega pristopa k dijaku ter zaradi upoštevanja njegovih fizičnih, psihičnih in glasbenih dispozicij naj učni načrt za pedagoga ne pomeni neke toge obveznosti, temveč naj s sistematično razvrščenim gradivom nakaže posamezne težavnostne stopnje, ki učitelju služijo za orientacijo in pomoč pri razvoju mladega glasbenika.

Temeljno poslanstvo učitelja je razvijanje glasbenega čuta pri dijakih in ustvarjanje potrebe po muziciranju. Ob tem ne smemo pozabiti, da je bistvena naloga v času izobraževanja na srednji šoli izgradnja vseh temeljnih tehničnih prvin, ki omogočajo bodoče pozavnistovo poklicno udejstvovanje. Pomembna je dolgoročna vizija dijakovega razvoja v vseh prvinah igranja na pozavno z vidika visokih poklicnih zahtev, da ne bi morebitno stremljenje k doseganju trenutnih rezultatov povzročilo primanjkljajev postavitve, kar bi pripeljalo do nepremostljivih ovir na višjih stopnjah izobraževanja. Med najpomembnejše tehnične temelje, ki jim moramo posvetiti vso pozornost, so pravilni nastavek, obvladovanje sproščenelesa, dihalna tehnika, artikulacija in oblikovanje zvoka, ki ustrezajo dijakovim bodočim poklicnim merilom estetskih in akustičnih odlik.

Prav toliko pozornosti moramo posvečati tudi dijakovemu ustvarjalnemu napredku, ki je pri jazz glasbi zelo pomemben. Dijak mora razumeti, da je razvoj estetsko dovršene improvizacije produkt dolgoročnega dela, ki se nadgrajuje vsa štiri leta.

Za dosego omenjenih ciljev je bistvenega pomena tudi vzpostavitev dijakovega pravilnega osebnega sistema vsakodnevne vadbe, tako v vsebinskem kot v količinskem smislu. Učitelj naj temu posveča pozornost vsa štiri leta. Z dijakom naj izdelata natančen načrt, v katerem so zajete vse vsebine, ki so predvidene v srednješolskem izobraževanju. Ob sistematični vadbi naj dijaki krepijo voljo, disciplino, vztrajnost, doslednost in samostojnost ter vedno močnejše čutijo potrebo po načrtnem delu in neprestanem izpopolnjevanju. S tem utrjujejo delovne navade in gradijo ustvarjalen odnos do dela. Tako dosežena spoznanja in glasbena znanja morajo postati pomemben del splošne kulture vsakega dijaka.

Prav tako pomembna je načrtna, sistematična psihološka priprava dijaka na nastope, izpite in tekmovanja, pri čemer mora biti optimalna realizacija omenjenih poustvarjalnih priložnosti končni cilj dolgoročnega načrtnega dela.

Učitelj naj spodbuja dijaka tudi k obisku koncertnih prireditev, ki so pomemben vir izkušenj

in informacij, ki jih ne more dati pouk. Dijak tako spoznava bogastvo glasbene literature in se srečuje z interpretativnimi dosežki priznanih umetnikov, kar oblikuje njegovo umetniško osebnost; ob tem spoznava zakonitosti poklicnega dela svojega področja tudi s praktičnih, z organizacijskih in drugih vidikov.

5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje.

Preverjanje

Pri preverjanju znanja učitelj redno spremlja dijakov razvoj in napredek, preverja njegovo moč dojemanja, raven znanja in njegove zmožnosti, dijaku pa daje tudi povratne informacije o njegovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov in znanja ter morebitnih pomanjkljivosti lahko ustvarja kar najbolj celovito in stvarno sliko o napredku in morebitnih zagatah posameznega dijaka; na tem temelju učinkoviteje pripravimo načrt nadaljnjega dela, dajemo jasnejše napotke za plodovitejšo vadbo oz. učenje.

Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, kot so navedena.

Učitelj preverja znanje:

- pri vsaki individualni uri pouka;
- na internih in javnih nastopih.

K preverjanju lahko učitelj občasno povabi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar bo okrepilo timsko delo, pretok in izmenjavo izkušenj ter usklajevanja meril.

Ocenjevanje

Glede na naravo inštrumentalnega pouka dijakovo znanje ocenjujemo z izvedbo izbranih glasbenih vsebin pri pouku in na nastopih. Ocenjujemo tehnično obvladovanje glasbila, natančnost in zanesljivost izvedbe, prikaz muzikalnosti ter težavnost sporeda. Na letnem izpitu določi končno oceno izpitna komisija.

5.2 Medpredmetne povezave

Namen interdisciplinarnega povezovanja med bolj ali manj sorodnimi predmeti je močnejša vez ter vzajemno učinkovanje in prenosljivost znanja, s čimer gradimo pogoje za večjo ustvarjalnost, podjetnost in boljšo didaktično učinkovitost na vseh vpletenih predmetnih področjih. Večja prenosljivost znanja oblikuje tudi samostojnejšo osebnost, ki se lažje spopada z različnimi izzivi v stroki in v življenju. Zmožnost povezovanja različnih znanj, uvidov in spretnosti pa hkrati prispeva k večji kulturni in etični zavesti ter osebnostni trdnosti

posameznika.

Medpredmetno povezovanje pomeni iskanje povezav svojega predmeta z drugimi predmetnimi področji, sodelovanje učiteljev različnih predmetnih področij v učno-vzgojnih dejavnostih, vzajemno načrtovanje skupne ali sočasne obravnave sorodnih vsebin ipd. Učitelj se povezuje z drugimi strokovnimi člani pedagoškega aktiva, sodeluje pri načrtovanju medpredmetnih povezav in ustvarjalno sodeluje pri izvajanju učnega procesa.

Dijaki se medpredmetno ustvarjalno povezujejo z drugimi glasbeniki pri komorni igri, v inštrumentalno-vokalnih sestavih, pri igranju v različnih orkestrih, pri korepeticijah ipd. Svoja teoretska znanja, pridobljena pri pouku solfeggia, harmonije, kontrapunkta, oblikoslovja, pa tudi zgodovine, umetnostne ter zlasti glasbene zgodovine, lahko uporabljajo pri kompozicijski in slogovni analizi skladb, kar je v prid boljšemu razumevanju in posledično tudi bolj kakovostni izvedbi skladb. Ob razločevanju in pronicanju v slogovne posebnosti, npr. baroka, klasike, romantike ipd., si dijaki ustvarjajo močnejši osebni uvid v značaj, vsebino in posebnosti določenega obdobja slovenske in evropske zgodovine.

Obstajajo tudi druge medpredmetne povezave, ki so bolj splošne narave, o čemer govorijo številne sodobne specifične mednarodne študije in raziskave.

6 MATERIALNI POGOJI

Cilji vzgojno-izobraževalnega procesa pri predmetu jazz pozavna terjajo za svoje uresničevanje primerno veliko učilnico, skladno s predpisi. Opremljena mora biti s klavirjem ali pianinom, z metronomom, ogledalom in avdiovizualnimi sredstvi. Dijak praviloma uporablja tenorsko, v višjih letnikih po potrebi tudi basovsko pozavno. Šola naj ima na voljo vsaj osnovno zbirko jazzovskih plošč in literature, ki jo uporabljamo pri pouku.

7 ZNANJA IZVAJALCEV

Izvajalec	Znanja s področja
Učitelj	- visokošolskega izobraževanja jazz pozavne - srednješolskega izobraževanja jazz pozavne po določilih 93. členu ZOFVI